

Referaatti Kasvatussosiologia

1 Johdanto

Kuvailee kasvatussosiologian alueen kirjallisuutta. Esittelee lukujen sisällön:
2 Kasvatuksen ja koulutuksen sosiologian peruskäsitteitä "durkheimilaisessa hengessä".

5 edustaa kasvatussosiologian perinteistä ydintä.

6 erittelee tietoa.

7 Millaisen ammattikunnan opettajat muodostavat professiotutkimuksen valossa.

8 Koulun käyntännöt ja toimintamekanismit. Piilo-opetus suunnitelma.

9 Identiteetti, koulutus ja oppiminen.

10 Koulutuspolitiikan haasteita.

11 Monet kasvatussosiologiat.

2 Sosiologian ja kasvatussosiologian peruskäsitteitä

2.1 Sosiaaliset rakenteet ja yhteisö

Durkheim: yhteisö on yksilön elämän tärkein voimanlähde. Jumala on

representaatio siitä voimasta, jota ihmiset kokevat yhteisyydessä.

Tönnies: Gemeinschaft: Läheiset suhteet, sosiaalinen kontrolli perustuu perinteeseen ja ryhmän sisäisiin normeihin. Esim. perinteiset maalaiskylät ja ammattikillat.

Gesellschaft: osapuolet etsivät toisistaan hyötyä ja käyttävät toisiaan välineinä päämäärien saavuttamiseen. Markkinat.

Dewey: yksilön ja yhteisön kohtaamisen merkitys oppimisprosessin onnistumisessa.

Sosiaaliset rakenteet:

1) kommunikaatiojärjestelmä

2) taloudellinen järjestelmä

3) uusien sukupolvien sosiaalistamisen järjestelmä

4) valtasuhteitten järjestelmä

5) rituaalinen järjestelmä

2.2 Yhteiskunta

Giddens: yhteiskunta = rakennukset, joita jatkuvasti rakennetaan samoista tiilistä (kulttuuri = tärkeät asiat + säännöt + luodut esineet).

Yhtk. muotoutumista tarkasteltu joko sosiaalisista rakenteista tai yksilöll. toiminnasta, vv:sta ja merkityksenannosta lähtien.

Rakenteelliset lähestymistavat (makrososiologia) strukturalismi ja

funktionalismi: sos. rak. määrittävät yksillöllistä merkityksenantoa ja

ilmenevät abstrakteina ajattelun, kielen, myyttien, sosiaalisten kategorioiden, identiteettien ja persoonallisuuksien muotoina, joihin ihmiset ovat syvästi sidottuja. Synnyttävät roolit, normit, arvot, antavat toimintamahdollisuudet ja ajattelun tavat.

Yksilölähtöiset suuntaukset (mikrososiologia) fenomenologinen sosiologia,

symbolinen interaktionismi ja toimintateoriat: tapa jolla kukin antaa arvoja ja sisältöjä elämänsä ilmiöille synnyttää ja muuttaa yhteiskunnan rakenteet. Berger ja Luckmann: jokainen ihmisyhteisö on pyrkimys rakentaa koko maailma.

Ulkoistaminen, objektivointi, sisäistäminen. Epätasapaino itsen ja ulkoisen tod. kanssa.

2.3 Ryhmä

Tärkein primaariryhmä on perhe: tavat olla toisten kanssa, ilmaista itseään, osoittaa yht. kuuluvuutta ja käsitellä konflikteja. Sekundaariryhmä voi tulla tärkeimmäksi.

2.4 Organisaatio

Organisaatiot syntyneet erikoistumista edellyttäviin tehtäviin.

1) Ei perustu henk.koht. siteisiin vaan muodollisia, ammatillisia, byrokraattisia, normien, virallisten sääntöjen säatelemiä.

2) Ihmiset toimivat erikoistuneissa, professionaalisissa tehtävissä, kuka tahansa korvattavissa.

3) Sijoittuvat niitä varten suunniteltuihin rakennuksiin, joiden tilaratkaisut kertovat niiden päämääristä ja tukevat niiden saavuttamista.

2.5 Arvot

Allardt: ympäristöstä opittuja, yleisiä, pysyviä ja tavoitteita koskevia valintatapumuksia.

Sorokin: 1) tuonpuoleiset 2) idealistiset ja 3) aistiset arvojärjestelmät.

Beck ja Beck-Gernsheim: 1600-l asti kristinuskon jumalallinen ilmoitus. Sitten usk.puhd. ja teollistumisen yht.ajattelu ja luonnotieteelliset keksinnöt ja

Referaatti Kasvatussosiologia

arvot analogisiksi luonnonjärjestyksen kanssa. Nyt perusta sosiaalisessa järjestyksessä hyvinvointi- ja solidaarisuusihanteineen.

Heelas: jälkimodernissa käänne kohti sisäisen olemuksen ja henkisen maailman yhteyksiä.

Yksilön vapaus valita arvonsa.

Bauman: kuuluttava useaan toisistaan poikkeavaan samanaikaisesti.

Snellman: valtiolla oikeus - nyt vanhempien oikeus ja velvollisuus. POPS: arvokasvatus tärkeimpiä tehtäviä: tasa-arvo, kulttuurinen ja yksilöllinen moninaisuus, myötäeläminen ja yhteistoiminta, mutta myös yksilöllisyyden arvo. Arvo-osaaminen. Kielteinen suhde väkivaltaan opetetaan normina.

2.6 Normit

Sääntöjä jotka koostuvat käskyistä, kielloista sekä sallituista ja suositeltavista teoista. Oikeutus joko 1) laeista ja säädöksistä tai 2) sosiaalisista ja kulttuurisista rakenteista, tavoista ja perinteistä. Sanktiouhka.

2.7 Roolit

Yksilö pystyy piiloutumaan rooliinsa. Etunäyttämö ja takanäyttämö. Kritiikki: pelkkää näyttelystä, vaikka intentionaalista ja päämäärätietoista toimintaa, jossa yksilö käyttää hankkimiaan henkisiä ja materiaalisia resursseja rakenteellisten ehtojen puitteissa.

2.8 Valta ja sosiaalinen kerrostuneisuus

Weber: Valta = todennäköisyys että yksilö sosiaalisessa suhteessa saa tahtonsa läpi huolimatta muiden yksilöiden mahdollisesta vastustuksesta ja riippumatta siitä, mitkä ovat tämän todennäköisyyden syyt. Valta on suhde, ei ominaisuus. Vuorovaikutussuhteissa tapahtuu sosiaalisena kontrollina: vanhemmat ja lapset, opettajat ja oppilaat. Kasvatukselliset vallan keinot liittyvät valistamiseen, ohjaamiseen ja ojentamiseen sekä paheksuntaan että hyväksyntään.

Marxin ja Weberin luokat.

Bourdieu: 1) taloudellinen 2) kulttuurinen ja 3) sosiaalinen pääoma. Habitus = luonnehahmo, ulkoisten yhteiskunnallisten rakenteiden ja sisäisten rakenteiden suhde, jonka yksilö omaksuu osaksi itseään ja toimintatapaansa.

2.9 Sosialisatio

Kasvatus on ihmisen sosiaalistumista siihen fyysiseen ja henkiseen kulttuuriympäristöön, jossa hän elää. Joka yhtä kollektiivinen tietoisuus: perinteet, ajattelun ja toiminnan tavat ja uskomukset, joiden perusta on yhteiskunnallisen työnjaon eriytymisen asteessa. Pitää yllä sos. painetta ja tarjoaa yhteisöllisen sidoksen avulla sen voiman, jota ilman hän ei voi elämäänsä elää. "Varustaudu täyttämään hyödyllisesti jokin määrätty tehtävä!"

2.10 Yksilö

Lukes: protestantismien (henkkoht vastuu Jumalalle), poliittisen kansalaisuuden (ainoa asiantuntijansa) ja taloudellisen toimijuuden synty (vastuu omasta toimeentulosta).

Shipman: lapsi syntyy viattomana ja se säilyy huolimatta ympäristön huonosta vaikutuksesta.

Rose: Yksilöllisyyden korostaminen johtaa luokitteluun ja erilaisuuden kontrolloimiseen. Vaatimus itsereflektiosta.

Durkheim: normatiivinen pakko, kääntöpuolella yksilön ja ryhmän siteiden katkeaminen, etääntyminen toisista ihmisistä ja yhteisön arvoista ja päämääristä uppoutuessaan omiin asioihinsa, menettää toisten kanssa jaettujen päämäärien puuttuessa myös oman elämänsä mielen.

5 Koulutuksen yhteiskunnalliset tehtävät

5.1 Askel taakse, askel eteen

WWII jälkeen varallisuus, turvallisuus, mahdollisuus. Työnjako, hierarkkinen valvontakoneisto, yksityiskohtaiset ohjeet.

1980-luvulta lisättiin kilpailua ja valinnan mahdollisuuksia. Deregulaatio ja desentralisaatio. "Parental choice". Kritisoidaan vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta. Tulostavuu, Arvioivan Valtion aikakausi. Policy-relevantti tutkimus.

"Kolmas aalto" 80/90 hyvästelee meritokratian ja koulutuksellisen tasa-arvon.

5.2 Koulutuksen funktiot

Referaatti Kasvatussosiologia

Funktionalismi = yksittäisen sosiaalisen ilmiön toimintaa ja olemassaoloa selitetään tuon toiminnan yhteydellä ja myötävaikutuksella laajempaan sosiaaliseen ilmiöön, instituution tai yhteiskunnan toimintaan. Durkheim: funktio viime kädessä moraalinen. Latentit funkt. piirteet = koulutuksen piilofunktiot, esim. varastointi.

1. kvalifiointi (inhimillisen pääoman teorian).
2. valikointi (suodatinteoria).
3. integrointi (integroitinteoria).
4. varastointi (työmarkkinateoria).

5.3 Kvalifikaatioiden tuottaminen

Collins: teknologinen muutos nostaa koulutusvaatimuksia. Galtung: koulutus on ihmiseen kiinnitetty hintalappu... kuka voidaan kenelläkin korvata.

Työmarkkinoiden yhteensovittamisedot

Työntekijän valmiudet	Ammatti- taito	Työn vaatimukset
	Yhteiskunnallinen nimeäminen Valtio	Työnantaja

Positiiviset omin: tiedot, taidot, motivaatio.

Negatiiviset omin: sopeutuminen yksinkert. ja yksitoikkoiseen työhön ja työkuriin. Yhteistyötaidot, joustavuus, sitoutunut aloitteellisuus (Lavikka). Taito ennakoita ja sietää vaaroja, selviytymisen perustaito. Oppimiskyvyn kehittäminen. Giddens: elämänpolitiikka vaatii valintoja ja korjauksia, oman pers. ominaisuuksiin ja yhtk. rakenteisiin kytkeytyviä selviytymisstrategioita.

5.4 Valikointi yhteiskunnallisiin asemiin

Bourdieu ja Passeron: koulu on valtaapitävien kulttuurin välittymisen ja välittämisen instituutio - symbolinen väkivalta, väärä habitus johtaa huonompiin arvosanoihin. Pidennetty persoonallisuustesti. Koulutus- ja liikkumishalukkuus. Restricted code vs. elaborated code. Taitavat valinnat, hyvä pelitaito, kyky ja halu epävarmuuden sietoon.

5.5 Integraatio yhteiskunnan jäseneksi

Uskomukset, riitit, tarut, rituaalit. Durkheimin koulu sopeuttaa ja sosiaalistaa arvoihin, sääntöihin ja toimintamalleihin.

Parsons: sisäistää yhteiset arvot. Bowles ja Gintis: Kasvatus tuottaa epätasa-arvoa oikeuttamalla sosiaaliset etuoikeudet ja määrittämällä huono-osaisuuden yksilölliseksi epäonnistumiseksi.

Bourdieu: "väärintunnistaminen". Koulutusongelma tulkitaan psyk. ja yks. ongelmiksi ja sairauksiksi.

5.6 Varastointi

Christie: "koulussa säilytetään nuoria, koska emme tiedä, minne heidät muuten sijoittaisimme". Vapaa-aika ja kulutus. Asemointi.

5.7 Rationaalinen valinta ja konfliktit

Rationaalisen valinnan teoria, voiton maks, makrolla tuottavuus ja kv kilpailukyky. Konfliktiteoria: luokkien (omaisuus), statuksien (kultt. pääoma) tai vallan (org, työnjako, kultt, pol) kamppailun kenttä. Tutkintonimike vs tavoiteltava asema.

6 Tieto ja opetus suunnitelma

6.1 Tieto ja ajattelu

Tietoyhteiskunta: yhä suurempi osa tuotannosta tapahtuu tiedon eikä materiaalin käsittelynä.

Durkheim: 1) Tieto kuuluu perustaltaan kollektiivisiin representaatioihin siitä, minkä asioiden ja kategorioiden ymmärretään kuvaavan todesti sekä ihmistä ympäröivää maailmaa että ihmisen sisäistä kokemusta. Peruskategoriat aika, avaruus, luokka, määrä, syy, substanssi, persoonallisuus. 2) Kussakin yhteiskunnassa vallitsevat tiedon ja toiminnan muodot täyttävät aina jotain juuri sille yhteiskunnalle tärkeää funktiota, tehtävää tai tarkoitusta.

Douglas: kategorioiden luoma järjestys vähentää sis ja ulk kaaoksen synnyttämää pelkoa. Julkisia, ei helppo alistaa muutokselle ilman yhteisöllisen järjestyksen

Referaatti Kasvatussosiologia

järkkymistä. Kategoriat länsimaissa tieto (tärkein), kokemus, tunne, intuitio, uskomukset, ideat.
Harding mm: (mies nainen) järki tunne, tosiasia arvo, obj subj, mieli fyysinen ruumis, abstr konkr, tiede usko, julk yks.

6.2 Tieto ja valta

Mannheim: tieto kytkeytyy yhtk intresseihin ja on luonteeltaan ideologista. Tieteet tärkein ideologisen tuottamisen väline.

Gramsci: sivistyneistö tuottaa yhtk suht hämärtävää tietoa ja viihdettä.

Foucault: ei ole olemassa valtaa ilman siihen liittyvää tietoa eikä tietoa ilman valtasuhdetta. Tiedon avulla ihmiset toimivat omasta halustaan ... mekanismien mukaisesti (produktiivisesti, ei repressiivisesti).

Berger ja Luckmann: tieto kytkeytyy yksilöiden ja yhteisöjen mahdollisuuksiin rakentaa itsensä, arkensa ja yhteiskuntansa todellisuudeksi, jossa eläminen on mielekästä ja perusteltua.

6.3 Tieteellinen tieto

Habermasin kolme tiedonintressiä:

1. Tekninen tiedonintressi. Tutkimus on välineellistä, saadaan informaatiota yhteiskunnan tilasta. Policy-rel. tutkimus.

2. Praktinen tiedonintressi. Kommunikatiivista, käsittelee vuorovaikutusta. Miten yhtk koetaan. Oppimiskok ja valtautuminen.

3. Kriittinen tiedonintressi. Valtasuhteet, analyysi ja keskustelu.

Piilo-opetussuunnitelmatutkimus.

Systemaattinen havainnointi, kriittinen keskustelu, uskomusten kyseenalaistaminen, tieteellisten ajattelutraditioiden ja tiedon perusteiden dokumentointi.

Kytkeytyy sos hierark ja edistää jonkin yhtk ryhmän etua.

6.4 Tieto ja valistus

von Wright: Valistus merkitsi hyvyyden, totuuden ja kauneuden eroamista toisistaan.

Lyotard: Suuret kertomukset kriisiytyneet: "tieto vapauttaa esteistä vapautteen, myös luonnon ja yhtk kahleista" ja "yhtk:t kehittyvät yhä paremmiksi moraalisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti." Ekologiset ongelmat, joukkotuhoaseet. Tiedon legitimointi nyt vain taloudellisin intressein, täytyy johtaa tehokkuuden kasvuun. Tuote, joka irtoaa sekä tuottamisensa että käyttönsä sosiaalisista ehdoista.

Stehr: tieto ei yhteisesti jaettava hyvä vaan kilpaillaan, salataan ja hallinnalla omaa yksityistä hyvää.

6.5 Opetussuunnitelma

Asiakirjassa yksilöllisyys, käyttäytymispuolella normatiivinen yhtenäisyys.

6.6 Opetussuunnitelma ja tieto

Bernstein: OPS-tutkimuksen pitäisi olla sosiolog. tutk. keskiössä.

Young:

1) Korkean statuksen (akateeminen) tieto. Kirjallista ja abstraktia, ei liittyviä oppilaan kokemuksiin ja arkeen. Voidaan arvioida testeillä.

Arvioinnissa ei ryhmätyötä eikä yhteistyötä.

2) Matalan statuksen (ammattillinen) tieto on konkreettista, liittyviä koulun ulkopuoliseen elämään, vaikea arvioida, suullista ja käytännöllistä ja sisältää kokemukseen perustuvia traditioita.

Bernstein: luokittaminen ja rajaaminen. Näkymätön ja näkyvä pedagogiikka.

6.7 Yksilöllistyvä opetussuunnitelma

Yksilöllisyyden rinnalla valtak ja kv tiedon tason testit lisääntyneet.

7 Opettavat ammattikunnat - pyrkimys professioksi valtion suojeluksessa ja selvitymistä työssä

7.1 Opettajakunta ja professionalismi

Ozga ja Lawn: Piirreteoria (trait approach):

- korkea akateeminen koulutustaso

- yhteiskunnan kannalta välttämättömäksi luokitellun palvelutehtävän hoitaminen

- ammattiin liittyvä suuri vastuu, korkea ammattietiikka ja "yleisen hyvän"

palveleminen

- ammatin autonomia

Referaatti Kasvatussosiologia

- ammatin sisäinen lisääntymissäätely
 - erikoiskvalifikaatio
 - ammatin intellektuaalisuus ja tieteellinen perusta
 - oma pitkälle kehittynyt eristäytyä asiantuntijakieli ja siihen kytkeytyvä käsitejärjestelmä
 - professionharjoittajien organisoituminen järjestöiksi.
- Opettajien ammatinharjoitus perustuu "oppimattomuuden, sivistymättömyyden, osaamattomuuden ja opettamisen ideologian" varaan.
Pyrkimys sosiaaliseen sulkemiseen

7.2 Opettajakunta ja valtio

7.3 Opettajan asema

7.4 Opettaja koulun todellisuudessa ja selviytymisstrategiat Opettajan työn lähestymistavat:

	systeminen	sosiologinen	psykologinen
Ohjauksen ero	yhtk antama	tod.ongelmat	omat intent.
Selityksperusta	Stru-mat Makro	interaktionist. makro-toimija	individ.idealist. mikro-toimija
Käytännön näkömykset	rutin.strat. hallinnan vast.	sos.aspektit omia arvoja	omat tiedot, kokemukset, arvot
Rationaliteetti	systemirat.	kollektiivirat.	yksilöll.rat.

Selviytymisstrategiat:

1. sosialisatio
2. vallankäyttö
3. kaupankäynti
4. veljeily
5. vetäytyminen
6. rituaalit ja rutiinit
7. ammatillinen terapia
8. moraalinen perustelu

8 Koulun käytännöt

8.1 Piilo-opetussuunnitelma

Virallinen, pragmaattinen ja kulturaalinen taso.

Progressiivinen pedagogiikka kääntyi tarkoitustaan vastaan ja koulun virallisesti opettama tietotaito suljetaan ulos ja kielletään epärelevanttina - työelämän ja sosiaalisen todellisuuden luonne nähdään tärkeämpänä.

8.2 Koulu toimintaympäristönä

14000 tuntia, 12 vuotta elämästä.

Jackson: joukot, valta, palkitseminen.

Kenttä ja habitus: yhteentörmäys.

Kielen hyväksyttävyys.

Bernstein: Class, Codes and Control (1971). Elaborated vs restricted.

8.3 Kouluviisuus ja koulun kaksinaisuusluonne

Goffmanin rooliteoria: Näyttämö.

8.4 Piilo-opetussuunnitelma ja sukupuoli

8.5 Aikataulutus

8.6 Kaikella on paikkansa

8.7 Initiaatio aikuisuuteen

8.8 Identiteetin, normaaliuden ja poikkeavuuden luokitus